

N:o 1.

Ank. till Riksd. Kansli d. 16 Febr. 1870, kl. 12 midd.

*Första Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 1) Utlåtande N:o 1,
i anledning af en utaf Friherre v. Essen väckt motion,
N:o 21, angående delning af Stockholms län.*

Uti en hos Första Kammarerna väckt motion har Friherre *von Essen*, på anförda skäl, föreslagit, "att Riksdagen ville besluta att i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t ville låta utreda, om en förening af Upsala och Stockholms län till ett landshöfdingedöme samt Södertörns öfverflyttande till Nyköpings län kan finnas lämplig, och att Kongl. Maj:t, i så fall, täcktes derom till nästinstundande Riksdag göra proposition."

Utskottet kan visserligen icke undgå, att, i likhet med motionären, finna det i viss mån obehämligt för de nordligast belägna kommunerna inom Stockholms län att vara aflägsnade 10 å 12 mil från eget länsresidens, då de hafva Upsala Landshöfdinge-embete tillgängligt på vida kortare afstånd, men den slutsats, som Utskottet kan draga utaf detta förhållande, är endast, att den delning utaf provinsen Upland uti tvänne landshöfdingedömen, hvilken, enligt hvad motionären uppgifvit, anbefalldes af konung Carl XII, skett utan att dervid tillräckligt beaktades de särskilda häradernas och kommunernas lägen i förhållande till den residensstad, under hvilken de, efter införande af den anbefallda förändringen, skulle komma att lyda. Under erkännande af önskvärdheten utaf en annan reglering af gränserna emellan de båda länen, kan Utskottet deremot icke, hvarken utaf den nuvarande mindre lämpliga fördelningen af provinsen Upland emellan de båda höfdingedömena, eller utaf den af motionären förespeglade besparing genom länens sammansläende, hemta anledning till att instämma med honom uti ett tillstyrkande af att förena Stockholms med Upsala län med den sistnämnda staden till residensstad.

Om, hvilket icke lär kunna bestridas, sätet för den administrativa myndigheten i en ort rätteligen och för invånarnes bekvämlighet bör vara

Bih. till Riksd. Prot. 1870. 8 Saml. 2 Afd. 1 Band. 1 Häft.

förlagd der, hvarest ortens rörelse är koncentrerad, så lärer väl intet tvifvel kunna uppstå derom, att Stockholm, som, dels såsom rikets hufvudstad, dels såsom den förnämsta afsättningsorten i riket, till sig drager all handel och all samfärdsel från kringliggande landsorter, äfven bör vara säte för landshöfdingen öfver kringliggande ort. Äfven om en del invånare i Upland hafva något längre väg till Stockholm än till Upsala, om en del kommuner i södra delen af Södertörn ligga närmare Nyköping än Stockholm, så lärer väl icke deraf följa, att de icke hafva mer gemenskap med den större men aflägsnare staden, och att de icke föredraga att derstädes få, vid besök i och för andra ändamål, äfven uträtta sådana ärenden af mångfaldig natur, som invånarne i ett län hafva att afhandla med den administrativa myndigheten.

Utom de skäl, som i allmänhet tala för länsresidensets förläggande eller bibehållande uti den största staden i orten, äro dessutom särskilda lokala förhållanden, som skulle här mera än annorstädes göra länsresidensets flyttning olämplig. Stockholm är en sjöstad, omgifven på ena sidan af Mälaren och på den andra af Östersjön. Å båda dessa sidor och ända till ett afstånd af många mil ifrån staden ligga en mängd bebodda, större och mindre öar, hvilkas befolkning, dels på egna båtar, dels på dagligen gående ångbåtar lätteligen kommunicera med Stockholm, till hvilken stad all trafik från dessa vidsträckta skärgårdar drages. Man torde finna hvilka svårigheter skulle möta för dessa öboar, att, i och för kommunikation med länsresidenset, göra först en sjöresa till Stockholm och derefter en sju mils resa till Upsala eller måhända en elfva mils till Nyköping.

Om en hemställan skulle göras till Stockholms läns invånare, huruvida de skulle önska, att, på sätt motionären föreslår, få söka sin landshöfding i Upsala eller Nyköping, torde, enligt Utskottets förmenande, ett allmänt nej blifva svaret derpå. Uti frågor som denna torde mera vigt böra fästas vid invånarnes i orten sannolika önskan och deras skäliga anspråk på beqvämlighet än på en förespeglad besparing, som indragning af ett Landshöfdinge-embete möjligen skulle kunna föranleda; och af detta jemte förut anförda skäl får Utskottet hemställa:

att Friherre v. Essens berörda motion icke måtte af Första Kammararen bifallas.

Stockholm den 16 Februari 1870.

På Tillfälliga Utskottets vägnar:

Axel K. Wachtmeister.